

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

7 de Accusatione solemn.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

cur nec in manifestis nam euentia patrat sceleris non eget etiam accusatore, c. euentia. eod. neq; manifesta egent probatione, c. de manifesta, 2. q. 1. scilicet formali & accusatoria. Probatio tamen alia existit eorum, qui crimini aduerunt, quos iudex ante sententiam condemnationis testato audire debet: cum iudicialis actus omnes ad fidem gestorum conferendam, diligenter & vere describi debeant, ca. quoniam contra, de probatio. ¶ Verum hic t obseruandum est, quaedam esse que manifesta sunt iudici, & aliis ignota: quaedam, quae ignota iudici, & aliis nota: quaedam nota sunt iudici & aliis. In primo casu sine accusatore, & legitima probatione, iudex non punit delictum: quia iudex, & accusator esset. In secundo idipsum locum habet. In tertio autem, sine solemnitate ordinaria plectit, haec probantur in d. cap. de manifesta, 2. q. prima. ¶ Est t quoque hic adhibenda distinctio notorii criminis, distinctio, d. in. r. ad. glos. in d. c. de manifesta. Nam quoddam est notorium, notione facti, quod mutari non potest: quale est, quod o:ulis subiicitur, nec probabiliter negari potest, quod o:ulis habet euentiam, ca. vestra, de cohabitata. cler. & mulier. Aliud crimen publicum notorium, ratione famae tantum, ca. ius, eod. tit. Porro publicum testimonium, & fama, non inducunt condemnationem: at notorium facti, contra. Est publicum contrarium testimonium minuat famam: oportet enim habere testimonium bonum, si fieri possit, & ab iis qui foris sunt, ca. inuenimus, de consec. dist. 1. can. 1. 2. q. dist. 1. ad Tim. 3. Quando autem fama & notorium exigant probationem, & quae proprie notoria & manifesta sint, videbis fuisse tractatum in g. ca. vestra, in verbo notorium, & in c. ius, in ver. non ex euentia, de cohabitata. clerico. & mulier. apud Grego. & c. cum olim, de verbo, sign. Est & textus singularis Damasi Papae, qui ex locis factae paginae arguit, quod licet aperte illi sit a quaeritorum reprehensio: nihilominus decet ab iis qui dati sunt ad eorum examinationem, ordinem seruari, c. eorum qui accusantur, 1. q. 3.

De Accusatione solemnii. Cap. 7.

- 1 Accusatio solemnii quid.
- 2 Libelli accusatoris forma.
- 3 Inscriptio in libello accusationis cur exigatur, & nu. 6. & seq.
- 4 Scriptura cur in quibusdam exigatur negotiis.
- 5 Denuntiator sine calumnia poena desistit ab accusatione.
- 6 Inscriptio in quorum accusatione criminum non sit necessaria.
- 7 Vxor de adulterio ex sola suspitione maritus accusare potest, eo.
- 8 Calumniari quando aperte quis dicatur: & qua a calumnia excusare possunt.
- 9 Periculum ubi maior sibi cautius est agendum.
- 10 Accusatio criminum inuenta ad conferendam humanam societatem.
- 11 Reges Aegyptiorum mortui ante funus vellandari vel vituperari.
- 12 Accusationes verae laudabiles, ut plerumq; etiam ex celo inuidia.
- 13 Inuidia vitium pessimum quale.

Alia t species accusationis in iudicium delatae, proprie accusatio solemnii dicitur. Quae est, colligitur ex l. vns. de famo. libell. C. delatio, & persecutio vlt que ad sententiam, l. qui cum natus maior, 1. 4. §. accusasse, de bon. libet. lib. 38. P. tit. 2. criminis, facta coram iudice per libellum, l. 1. §. sane, de famo. libell. C. verbis conceptis descriptum, & portectum eidem iudici ad vindictam publicam. In quo postremo differt a querela, quae opem implorat, nec vindictam petit, nisi per consuetudinem: haec autem principaliter eo dirigitur, leg. 1. §. quod autem dicitur, de offi. p. ef. verb. lib. 1. P. ¶ Libelli t inscriptio suam habet conceptam formam, & solemnem apud Paulum Iurisc. consultum, libellorum, 30. de accusatio. lib. 48. P. tit. 1. vt adiciatur tempus certum, quo crimen commissum est, quodque certum sit, adiecto consule administrante, vel tunc imperante principe. Dehinc secundo, vt nomen inferatur magistratus, coram quo proponitur accusatio. Tertio, explicetur persona quae accusatur, & cum qua deliquerit. Quarto delictum, de quo accusatur. Quinto locus, in quo commissum est. Sexto, vt qui accusat, subscribat per se, vel per alium, si literas nesciat, libellum. ¶ In primis t itaque in scriptio exigitur, nempe vt accusatio ex scripto concepta portigatur, & praecedat accusationis propositionem, d. libellorum, & l. in criminalibus, & l. si de accusat. lib. 9. C. c. accusatio, 2. q. 8. etiam si de seruorum agatur accusationibus, l. si seruos, 13. de accus. in P. Nec quicumque in discrimen capitis accersitur, statim reus existimandus est, si accersitur: sed debet, qui crimen intendit, primum in iudicium venire, nomen rei indicare, vinculum inscriptionis accipere, & custodiae simili-

tudinem, d. l. fin. C. de accusa. ¶ Sic t in inuolutis negotiis exiguntur leges, vt plerumque scripturam, vt eorum probatio facilius & firmior perseveret: vt in emphyteosi, leg. 1. de iure emphyt. C. leg. contrahitur, de pigno. in P. mandatis prin. ipum, l. 1. C. de manda. princ. literarum obligatione, §. 1. de liter. oblig. l. generaliter, C. de non nu. pecu. & aliis similibus. Porissimum & in forensibus negotiis, quamquam ciuilibus libellum porrigi oportet, auth. offeratur, de lit. contestat. nec sola denuntiatio facit accusationem, caput. licet in beato Petro, de accusat. apud Grego. ¶ Ideo t & potest posteam quis ab accusatione abstinere, idque sine nota calumnie non inscribendo. Verumtamen postea volens accusare, non auditur: atque sicut inquisitionem denuntiatio, sic accusationem in scriptio praecedat, c. qualiter & quando in 2. §. si de accusat. ¶ Sunt in t manibus plures rationes inscriptionis: referam pauca, quae & ad illam pertinent, & docentur haec solemnitas in accusatione tantopere desideretur. Prior ergo, ne temere quis profiliat ad accusationem, cum sciat ex conceptione inscriptionis & subscriptionis sibi non fore inultam calumniam, leg. si cui crimen, de accus. in P. Siquidem per hanc paginam inscriptionis obligat se quodammodo accusans, & fidei iuramentum exercenda de lite praestat, l. qui crimen, qui accusa. non poss. C. Sic dicimus non prius inscribendo, id est, accusatori praebere assensum, quam se solemnii lege vinxerit: ne temere reus vexetur, l. 2. §. ex longinquo, de exhib. reis, C. Ideo prius accusator profiteatur crimen se probaturum, alioquin poenam eandem, quam meretur crimen illatum, subiturum, ca. quis quis, & c. qui crimen, 2. q. 8. c. nullus introducatur, §. in scriptio, 4. q. 4. Quod & statuit Theodericus Fracorum rex olim. Esti Germanorum lex 60. tantum solidis punit, vt ait Iustinus Gobelus in consuet. Caroli 5. de reb. capital. art. 12. Estque haec poena talionis, de qua in poenis diximus. Sic periculo capitis sui accusator facile a falsa accusatione retardatur, & ea, quae probare non potest, in alterius periculum non coniciet, l. in priuatis, ad SC. Turpil. l. ab Imperatore, de praenari. in P. l. si de priu. del. in P. l. si. C. de accusatio. non probauerit, 2. q. 5. ca. qui calumniam, 5. q. 6. & potius in priuatis delictis eligit agere ciuilitate, in qua actione non exigitur inscriptio, l. fin. de priu. del. in P. l. si de furi. in P. cum in illis & ciuilitate & criminaliter agi possit contra, quam in publicis, in quibus accusatio desiderat inscriptionem. ¶ Pauca tamen excipere, vt si maritus iure mariti accuset de adulterio vxorem, quod potest sine inscriptione, dum ei concessus est eandem & ob suspitione accusare, l. quoniam adulteri, §. in primis, ad l. l. de adult. intra sexaginta dies a crimine cognito, intra quos tantu marito sine inscriptione licet accusare, & hoc est iure mariti accusare, l. iure mariti, C. eo. l. ob commissis eo. C. exactis autem iustis his diebus, aliis adulterium iure ciuili licet accusare, & ipsi quoque marito, sed non nisi cum inscriptione: quod & ad patrem pertinet accusare filiam de adulterio volentem, l. 2. §. si simul, ad leg. Iulia, de adult. in P. Et hodie in Gallia, est accusandi licentia priuatis adempta sit ad vindictam publicam, nisi quatenus sua interest ciuilitate: tamen qui denuntiat adu. cato vel rationali regio, aut qui accusat, debet se subscribere libro denuntiationum, vt si deficiat in probatione docenda rationali, detur actio in eum, & reo facta indicatione delatoris. ¶ Tuncq; t erit notio, num omnino calumniatus dicatur. Nam dicebat Cicero pro Ros. Ameri. accusatoris multos esse in ciuitate vitales est, at hoc ita vitale est, vt non plane illudamur ab accusatoribus. Innocens est quispiam, verumtamen quamquam abest a culpa, suspitione tamen non caret: tamen si miserum est, tamen ei qui accusat, possum aliquo modo ignoscere. Cum enim aliquid habeat, quod possit criminose ac suspitione dicere, aperte calumniari & iudicari sciens non videtur. Oportet enim aliquem postulatam calumniae, in euidenti calumnia deprehendi, vt si sciens, falsa crimina detulerit: alias, si per errorem, calumniatus non censetur, l. 1. ad senatus Turpil. l. 28. P. tit. 26. Vnde duae formulae sententiam dicendi, non probasti, vel calumniatus es, dist. l. 1. Potest & extra calumniae praenari, dum vera abscondit crimina coludens cum reo, dissimulas veras pbationes, & excusationes falsas admittens: & tergiversari, dum in inuenerum ab accusatione desistit, d. l. 1. per totum, ad SC. Turpil. P. ca. 3. de coll. detog. l. praenari. catores, de ver. sig. leg. athletas, §. praenariator §. calumniator, de iis qui nos. inf. tot. tit. de praenari. in P. l. 1. C. ad SC. Turpil. quorum diuersa poena. Excusat & a calumnia iustus accusandi dolo, vt si parer quempiam reum caedis filii detulerit, Constantin. Armen. lib. 6. Prom. sur. tit. 6. l. fin. de pub. ind. ¶ Altera t ratio istius inscriptionis est, eo maturius & cum maiori solenitate tractandus esse negotiu, quo grauius est, & maius versatur periculum, c. ubi periculu,

de elec. in 7. can. quiescamus, 43. dist. l. i. §. sed est quis. de Carbo. edi. Proinde conceptis & ordinatis verba tractanda est causa, in qua cum capite, & de fortuitis omnibus peticitatur reus, *le. add. Etos, de episc. audi. C. l. add. Etos, C. de appell. li. 7. tit. 62. ca. veniens, eod. ap. Greg. & ibi gl.* Tantoque subtili & diligenti notione res est querenda ante iententiam. quanto difficilius est post executionem reuocatio, *ca. fin. 8. q. 2. Vilius & fontem absolui quam innocentem causam dicere, & condemnari, l. ab sentem, de pen. in P. Cic. pro Rosc. Ameri.* cum impediti malam rem sit melius, quam concedi male, ut ait Cicero 3. de Legib.

10 ¶ Dehinc tertio, ut constat, accusationes inductas esse, & inuentas ad conseruandam integram societatem hanc humanam, quodque peccata nocentium expedit esse nota, *le. eum qui nocentem, de iniur. in P. l. lex Cornelia, §. fin. eod. le. 1. de iis, qui latro. occult. l. 1. §. accusatoribus, de fal. mone.* Et postea citius sanetur mala, vel tollantur, ne virus illorum ceteros inficiat, vel laedat: vel ne ipsa insanabilia reddantur, mora castigationis suspensa. Tanto enim grauiora, quanto animam diutius detinent alligatam, *ca. nouis, cum seq. de simo. c. si. de consuetud.* Metu autem accusationis continentur in officio homines, cauentes ne quippiam reprehensione dignum admittant. Atque laudabilis fertur fuisse consuetudo Aegyptiorum, qua mortuo rege antequam funeri mandaretur cadauer, erat institutum, ut per sacerdotem, qui erat proximior regiae dignitati vita eius omnibus praesentibus referretur ex alto suggestu, num fegnis aut deses in bello: & si vitia praenalerent, honore funeris priuaretur, ut narrat Diodorus Siculus li. 2. ca. 3. Neque carent sua laude, qui sincere accusant, iuuantque rempub. morbos indicantes, quibus affligitur: cum veritatem in publicas aures, lucemque deduxerunt. *l. nulli, 28. in fine, de episc. & cler. C. leg. 1. de fumo libel. C.* ¶ Proinde tertium maxime & vile fuit, quibusdam arctioribus & solemnibus cancellis accusationes constringere, quod nulla iuris ratio aut aequitatis benignitas patitur, ut quae salubriter pro vtilitate hominum introducuntur, ea nos duriore interpretatione contra ipsorum commodum producamus, *l. nulla iuris ratio, de regul. iur. in P. l. quod fauore, de leg. C.* Alioquin satis per se accusatio, si a frequenter accidenibus arguere liceat, videtur inferri zelo & stimulis inuidiae. *ca. si omnia, 6. q. 1. ¶ Dicta tertio deo genus illaudabilis intentionis, can. si quis episcopus, 2. q. 7. siquidem inuidia vitium est detestabile, vtpote tristitia ex alienis bonis, ut scribit Ioannes Damascenus li. 2. de ortho. fide. & D. Augustinus super ca. 4. Genes. Nemo enim cum suae virtuti fidit, alteri inuidet. teste Cicerone Phil. 9. Et ut Ouidius ait 1. de remed. Arn. Summa perit liuor, perflant alissima venti. Nec peius damnium ipsa inuidia, ca. sumi plurimi, 6. q. 1. Accedit & detractio calumniae, quae praetextu boni publici saepe bonos & probos perturbat, & diffamat, atque vellicat, quibus obuiam iri oportuit, & probationum onus inscriptione expetere: alioquin parum abesse accusatio ab iniuria libelli famosi, quae tamen & punitur acerrime, *l. lex Cornelia, §. si quis librum, de iniur. in P. le. ob carmen, de test. l. i. cui, §. fin. & l. cum lege, de testib. in P. l. 1. de fumo libel. C. litem apud Labeonem, §. ait prator, versicul. si quis libello dato, de iniur. P.**

Cur Nomina accusantium, accusatorum, & iudicum apponantur libellis accusationis. Cap. 8.

- 1 Condemnari nemo debet, antequam nomen eius delatum sit.
- 2 Nomen personarum facit cognitionem.
- 3 Nomina plerumque referunt mores personarum, quibus induuntur. eod.
- 4 Nomen inonestum capere nemo conditione grauari potest. & legatum nihilominus nomine relicto, capit.
- 5 Forum in criminibus quorum ratione quis sortitur.
- 6 Errones seu vagi vbi conueniri, & damnari debeant.
- 7 Latrunculatorum in quos est iurisdictio, eod.
- 8 Iudex competens criminum quis.
- 9 Domicilium principale alcinus dupliciter dicitur. Domicilium beneficiati, & beneficii locus eod.
- 10 Iudices plures vnius persone quae ratione esse possunt.
- 11 Iudicibus pari potestate donatis concurrentibus potior tempore, prior iure.
- 12 Iudicibus coram variis vocatus ad praesentem se remitti postulare debet.

1 R Efert Pausanias lib. 8. in Achaicis, Callicratem Achæum, coram decem legatis, quia Senatu Romano missi erant, ad res

Macedoniae componendas quendam supposuisse, qui frequentissimo Achæorum conuentu quæritur a potentioribus pecunia, & aliis modis Perseum regem contra Romanos adiutum, postulareque ut rei capitalis damnarentur, suo quemque nomine postea indicaturum. At id periniquum visum esse vniuersae concioni, & contendere vt nominaret eos palam: ius non esse omnino quemquam condemnari, cuius nomen nondum esset delatum. ¶ Neque in dubium venit actorem, reum & iudicem legitimum constituere iudicium, sine quibus esse nequeat, *l. inter litigantes, & l. Iulianus, de iud.* Proinde vt nouerimus quæ sint istæ personæ, & an sint legitima, nomen proferri debet & cognomen, vnde habeatur notio earum, *l. 1. de muta. nomin. C. §. si quis in nomine, de lega. Titus Probus, in epit. lib. 10. Valer. Max. Arguunt & quidam, quamuis hoc sit argumentum plerumque fallax, ex nomine probitatem, vel malos mores hominum. Et Claudiannus Mamertus episc. Viennens. ad C. Solinum. Nomen dici putant, inquit, quod rem notam faciat, sitque velut rerum imago. Arguunt & aliquando literæ sacrae a nomine personarum, vt Abigallimprobat maritum, 1. Reg. 25. a nomine, quo Nabal dicebatur. Nabal enim stultum significat. Et secundum aliquam proprietatem putantur imposita nomina patriarcharum, vt Isaac a risu: Iacob supplantator, sic de aliis: vt Michael, qui sicut Deus, Raphael, medicina Dei, & in aliis. quæ percurrunt Eusebius Pampphil. lib. 11. de præp. Euang. ca. 4. docet & Plato in Cratyllo. ¶ Vnde & Metianus ¶ Iurisconsultus remittit heredi conditionem a testatore impositam, vt ferret nomen inonestum, veluti vesperilionis: cum sit habenda cura honesti nominis & dignitatis, Meia. le. sed sciendum, ad Trebell. in P. ¶ Iudicis ¶ porro nomen proprium, & dignitas adicitur, vt appareat num is competens sit, aut forum eius. Quemadmodum enim delinquentium personæ tripliciter considerantur: nempe, vt erronee & vagi: vel ratione loci domicilii: vel ratione criminis admissi: totidem etiam modis iudicis iurisdictio considerari debet. *le. 1. C. vbi de crim. agi oport.* ¶ Errones ¶ quippe delinquentes, qui statum, certumve non habent domicilium, vbiunque reperi fuerint, etiam si alibi, quam vbi comprehenduntur, deliquerint, plesti a latrunculatoribus possunt, notat Barto. in le. heres absens §. proinde, nu. 4. de iud. de latrunculat. in l. saltem, §. si de iud. in P. Hi sunt hodie, qui dicuntur præpositi, seu præpositi de marechaux, quibus hæc iurisdictio concessa in erronee, & in domicilio quoque habentes ex certis criminibus, veluti in latrones obfidentes vias, & eos qui turmatim hostili more depouulantur agros, & hospites suos spoliant, prædantur, rapiunt mulieres, exstat constit. regia Franc. 1. de la iurisdiction des præpositz, an. 1536. 25. Ianuarii. Tubent & principes Carol. 8. in const. suis art. 55. Ludouic. 11. in const. suis art. 90. 91. 92. 94. in publica. an. 1499. contra erronee delinquentes, procedi a iudicibus regis, non obstantibus appellacionibus aut intercessionibus, seu vt dicunt appositionibus quibuscunque, vsque ad sententiam torturæ & mortis. Indignum enim est tandem a propriis municipiis aberrantes, priuilegiis aliorum annumerari, *le. si quis de domo, & protecto. li. 12. C.* ¶ Ordinarii ¶ autem iuris est iudicem competentem criminis admissi eum esse primum, qui in loco, vbi delinquitur, iudicat, *auth. qua in pronincia, vbi de crim. agi oport. l. 1. C. vbi senat. vel clar. l. si cui crimen, §. idem Imperator. & l. fin. de accusat. in P. c. postulat. & c. fin. de fo. com. et.* Et ita quoque fieri expedit exempli causa, vt ibi pena emendet, quod delictum offendit, & alii a simili perterreantur: potissimum in grauioribus criminibus, *l. capitalium §. fam. etos, de pe. in P. l. 1. ad leg. Jul. pecul. C. c. 1. de rap. ap. Grego.* Et quamuis ratione domicilii ius sit iudicis inquirendi de maleficiis incolarum alibi delinquentium, vel eorum qui ibi bona habent & ius condemnandi, *l. 1. & 2. vbi de crim. agi oport. C. nihilominus tamen remitti solent puniendi a iudicem loci, in quo delictum admissum est, §. si vero quis comprehensorum, vt nulli iudic. lic. hab. lo. seru. coll. 9. le. soles. de custo. reo. in P. le. desertorem, de re milit. in P.* Extra hos casus qui cognoscit de crimine extra territorium suum admissio, sententiam perperam dicit & nullam, *cle. pastoralis, §. rursum, de sent. & re iudi. vt sententiam a non suo iudice dictam ius improbat, le. 1. si a non compe. ind. C. c. ad audientiam, de consuet. ca. at si clerici, de iud. can. in rem. vers. de persona. 2. q. 1. & extra territorium ius dicenti impune non patetur, *l. si de iur. sd. am. ind.* Ceterum vt hæc dilucidius appareant, de domicilio pauca subnectamus. ¶ Domicilium principale ¶ dicitur dupliciter, vel ratione habitationis locus, in quo quis solitus est maiori ex parte temporis habitare, & residere, *ca. si de paroch. Fel. in c. postulat. de fo. comp.* Sicuti domicilium**